

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการทำงานและดำรงชีวิตร่วมกันอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด วิเคราะห์วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 3)

หลักสูตรภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษา พุทธศักราช 2544 ได้ให้ความสำคัญต่อทักษะภาษาไทยในฐานะเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ มุ่งหวังให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง มีความรอบรู้ โดยระบุเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการอ่านไว้ในจุดหมายของหลักสูตรข้อที่ 2 มุ่งให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียนและรักการค้นคว้า (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 4) การเรียนการสอนภาษาไทย จึงต้องสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และสอนภาษาไทยให้คนรักการอ่าน การเขียน ที่จะแสวงหาความรู้และประสบการณ์ บันทึกความรู้และข้อมูลข่าวสารให้ผู้เรียนเกิดความชื่นชมซาบซึ้งและภูมิใจในภาษาไทย การสอนภาษาไทยจำเป็นต้องเสริมสร้างให้ผู้เรียนขยายประมวลทั้งการพูด การฟัง การอ่านและการเขียนให้มาก เพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาในการคิดสร้างสรรค์ คิดวิพากษ์วิจารณ์ คิดตัดสินใจแก้ปัญหา วินิจฉัยเรื่องราวและส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ภาษาอย่างมีเหตุผล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 3 - 4) โดยปกติมนุษย์เราฟังและพูดได้ก่อนการอ่านและการเขียน ซึ่งการอ่านถือว่าเป็นทักษะที่จำเป็นในประจำวัน ส่วนหนึ่งแสดงออกและถ่ายทอดโดยทางหนังสือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

2

หรือเอกสารต่างๆ ซึ่งข้อความที่ปรากฏอยู่ตามสื่อเหล่านี้เป็นข้อมูลที่มีความเป็นจริง ข้อคิดเห็น ข้อมูลเท็จปะปนกันไป ผู้ที่สามารถใช้ประโยชน์เหล่านี้ได้ต้องมีความรู้ ความสามารถในการเข้าใจ ข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ซึ่งวิธีที่จะเข้าใจได้คือ การอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญในการดำรงชีวิต การอ่านทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือนำความรู้ที่นำมาปรับปรุงชีวิต อาชีพการงานได้ดีขึ้นกว่าเดิม มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้หลากหลายประการดังเช่น ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 11) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ ตั้งแต่เกิดจนโตและจนกระทั่งถึงวัยชรา การอ่านทำให้รู้ข่าวสารข้อมูลต่างๆ ทั่วโลก ซึ่งปัจจุบันเป็นโลกของข้อมูลข่าวสาร ทำให้ผู้อ่านมีความสุข มีความหวังและมีความอยากรู้อยากเห็น อันเป็นความต้องการของมนุษย์ทุกคน การอ่านมีประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง คือ พัฒนาการศึกษา พัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้เป็นคนทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์และสนองความอยากรู้อยากเห็น นอกจากนี้การจะพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าได้ต้องอาศัยประชาชนที่มีความรู้ความสามารถซึ่งความรู้ต่างๆ ได้มาจากการอ่านนั่นเอง วาสนา บุญสม (2542 : 58) กล่าวว่า การอ่านเป็นรากฐานสำคัญของการศึกษาเล่าเรียน ให้มีความรอบรู้ในสรรพวิทยา มีความเจริญงอกงามทางสติปัญญา ส่วนวิไล บุณยจับ (2541 : 99) กล่าวว่า การอ่านช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นปัจจัยพัฒนาบุคคล ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามทางสติปัญญาและมีส่วนผลักดันสังคมให้เจริญก้าวหน้าไปได้เร็วขึ้น เพราะการอ่านทำให้คนฉลาด รู้จักคิดมีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น

จากการศึกษาพบว่านักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพน้อยมาก ซึ่งสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2549 : 1) ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาด้านการอ่านของนักเรียนจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ.สรุปได้ว่า มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 4 คือผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์อยู่ในระดับปรับปรุงเป็นส่วนใหญ่ และจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปีการศึกษา 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 38.48 ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศร้อยละ 42.02 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2. 2552 : 15)

อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาของปีทมน รักสนอง (2547 : 3) ที่กล่าวว่าสภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและจากสภาพการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา³

อ่านในปัจจุบันพบว่ามีปัญหาอยู่มาก ได้แก่ ปัญหาด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ชี้แนะนักเรียนเป็นศูนย์กลาง วิธีสอนยึดการบรรยายโดยเน้นเนื้อหามากกว่าการค้นหาความรู้ ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ขาดการส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นไม่มีโอกาสได้ฝึกคิดและฝึกทักษะทางภาษานักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน ขาดเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลง ดังนั้นผู้มีหน้าที่จัดการเรียนรู้จะต้องปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อวิชานั้น ๆ ต่อนักเรียนเพราะถ้าผู้เรียนมีเจตคติต่อวิชาที่เรียนสูงจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ วิกาวิ แป้นเรือง (2546 : 42) กล่าวว่าผู้เรียนมีเจตคติต่อการอ่านสูงจะส่งผลให้มีความสามารถในการอ่านสูงตามไปด้วย โดยนักเรียนจะมีเจตคติต่อวิชาภาษาไทยสูง จะต้องได้รับการฝึกฝนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้และเวลาที่เหมาะสม (พรพรรณ ศรีโปฏก. 2548 : 75) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน บุชและเฮฟเนอร์ (Bush and Huebner) (สายสมร อินทรวิมล. 2545 : 13 - 20) ที่กล่าวถึงปัญหาในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าในการคิดวิเคราะห์นักเรียนยังไม่สามารถแยกองค์ประกอบย่อยของตัวละคร สถานที่หรือเหตุการณ์อยู่ในเรื่องที่อ่านได้ นักเรียนยังไม่เข้าใจวิธีการที่จะสังเคราะห์เรื่องที่อ่านและไม่เข้าใจวิธีการประเมินค่าจึงไม่สามารถหาเหตุผลหรือแยกแยะข้อเท็จจริงของเรื่องได้ จึงทำให้นักเรียนไม่สามารถคิดวิจารณ์ได้ และจากการสัมภาษณ์ สมบูรณ์ แก้วสุวรรณ์ (2552, พฤษภาคม 10) กล่าวว่า นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอลาดบัวหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีข้อบกพร่องในเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งสอดคล้องกับเอมอร์ เนียมน้อย (2551 : 10) ที่กล่าวว่านักศึกษายังมีข้อบกพร่องในเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอยู่มากเนื่องจากนักศึกษาไม่สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์สิ่งที่อ่านตลอดจนยังขาดทักษะในการจับความสำคัญของผู้เขียนที่ส่งมายังผู้อ่าน และไม่สามารถบอกจุดประสงค์ของผู้เขียนได้

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical reading) เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถฝึกทักษะในเรื่องการใช้ความคิดวิเคราะห์ อย่างมีเหตุผล มีวิจารณญาณมีความสำคัญเพราะเป็นการอ่านที่พัฒนาความคิดให้แตกฉาน ทำให้รู้จักพิจารณาถึงข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ไม่หลงเชื่อคำพูดและบุคคลหรือสิ่งใดๆ เป็นการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและยังช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนและบุคคลอื่นได้ สเตรงก์, แม็คคูลลough และแทรกเตอร์ (Strang, McCullough and Traxter. 1967 : 45) เสนอว่า การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้น ควรสอนตั้งแต่ชั้นประถมโดยการใช้วิธีการง่ายๆ และค่อยๆ เพิ่มให้ยากขึ้นในระดับสูงซึ่งสอดคล้องกับจรรยา บุญปล้อง (2543 : 57) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณไม่สามารถเกิดขึ้นได้โดยธรรมชาติ ต้องอาศัยการเรียนการสอนและการฝึกฝน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา⁴

ที่ต่อเนื่องทั่วถึง การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้น ควรสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาโดยใช้วิธีการง่ายๆ และค่อยๆเพิ่มให้ยากขึ้นในระดับที่สูงขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการจัดการการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้มีความสามารถตามต้องการและมีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ด้วยการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าในวิชาภาษาไทย ด้วยกลวิธีชี้นำการอ่านและการคิดระดับสูงกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการคิดแบบหวมกหกโบ พร้อมทั้งเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ทุกกลุ่มวิชา ซึ่งสอดคล้องกับความสำคัญของวิชาภาษาไทย

จากการศึกษางานวิจัยของสุนันท์ ประสานสอน (2544 : บทคัดย่อ) พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่าน โดยใช้กลวิธีชี้นำการอ่านและการคิดระดับสูงมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยวิธีปกติ ศักตะ (Sakta, 1998 : 2) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้กลวิธีชี้นำการอ่านและการคิดระดับสูงเป็นวิธีที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ ให้ดีขึ้น เพราะเป็นแนวทางการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนในการสร้างความรู้จาก การอ่าน ด้วยตนเองมากกว่าจะรับจากครู ผู้เรียนจะใช้พื้นฐานความรู้เดิม และประสบการณ์ที่มีช่วยในการสร้างความรู้ใหม่จากการอ่าน โดยครูจัดสภาพการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เผชิญกับปัญหาหรือสภาพการณ์ที่แท้จริง

การจัดการเรียน โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหวมกหกโบเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิด เป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูเป็นผู้สรรหากิจกรรม และเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีประเด็นปัญหาหรือกรณีตัวอย่างเป็นกิจกรรมเสริมสร้างกระบวนการคิด กระบวนการสรุปและนำสู่การตัดสินใจอย่างมี วิจารณญาณ ของ เดอโบโน (De Bono, 1992 : 18-19) ได้พัฒนากิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดซึ่งใช้ในโรงเรียนและวงการธุรกิจ ซึ่งได้รับความนิยมมาก เพราะสามารถพัฒนาความคิดของผู้เรียนได้ โดยไม่จำกัดเชื้อชาติและวัฒนธรรม สามารถฝึกได้ง่ายเพราะเป็นกิจกรรมที่ไม่ซับซ้อน ประโยชน์ของการใช้เทคนิคการคิดแบบหวมกหกโบ ผู้เรียนได้พัฒนาการคิด ทั้งคิดให้รอบคอบ คิดทั้งจุดดี จุดด้อย จุดที่น่าสนใจ ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งนั้น ๆ ไม่ยึดติดกับความคิดด้านเดียวกับรูปแบบใด รูปแบบหนึ่ง หวมกหกโบแห่งความคิดมีทั้งหมด 6 โบและมี 6 สี คือ สีขาว สีแดง สีเหลือง สีดำ สีเขียว และสีฟ้า ซึ่งจากการศึกษาผลงานวิจัยของวิริยา วิริยารัมภะ (2549 : 77-78) พบว่านักเรียนที่เรียน ด้วยวิธีสอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหวมกหกโบมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูง กว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา⁵

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีซึ่งนำการอ่านและการคิดระดับสูง และการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการคิดแบบหวมกหกไบ น่าจะเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ แต่ยังไม่พบว่ามีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบระหว่างการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 วิธี เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีซึ่งนำการอ่านและการคิดระดับสูง กับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการคิดแบบหวมกหกไบ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีซึ่งนำการอ่านและการคิดระดับสูงกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการคิดแบบหวมกหกไบ
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีซึ่งนำการอ่านและการคิดระดับสูงกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการคิดแบบหวมกหกไบ

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและเจตคติต่อการเรียนสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีซึ่งนำการอ่านและการคิดระดับสูง กับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการคิดแบบหวมกหกไบ ซึ่งผลการวิจัยนอกจากจะทำให้ทราบว่าจัดการเรียนรู้ทั้งสองวิธีมีวิธีการใดที่จะทำให้ นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและเจตคติต่อการเรียนสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสูงกว่ากันแล้ว ยังสามารถนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและเจตคติต่อการเรียนให้กับนักเรียน และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการศึกษา ตามมาตรา 22 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) (2547 : 12) ที่ระบุว่า

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา⁶

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนสันติสุข และกลุ่มโรงเรียนพระยาสิงห์ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 10 โรงเรียน มี 11 ห้องเรียน รวมนักเรียน 250 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโสภณเจติการาม กลุ่มโรงเรียนสันติสุข อำเภอลาดบัวหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 15 คน และโรงเรียนสอนดี (ประชารัฐอนุสรณ์) อำเภอลาดบัวหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 จำนวน 15 คน ซึ่งเป็นห้องเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใกล้เคียงกันและมีสภาพแวดล้อมที่ไม่แตกต่างกัน จัดตามสภาพจริง (Intact group) จับฉลากเพื่อให้ห้องเรียนแรกเป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีชี้นำการอ่านและการคิดระดับสูง และห้องเรียนที่สองเป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการคิดแบบหวมกหกใบ

3. ระยะเวลาในการทดลอง

ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ทั้งกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีชี้นำการอ่านและการคิดระดับสูง กับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการคิดแบบหวมกหกใบ ใช้เวลาในการทดลองเวลาทดลองสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ทำการทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน 2 ชั่วโมง รวมเป็นเวลา 22 ชั่วโมง

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นนิทาน โฆษณา ข่าว พระราชดำรัส บทความและสารคดี

5. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปร 2 ประเภท คือ

5.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ วิธีการจัดการเรียนรู้ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มี 2 วิธี ได้แก่

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

- 5.1.1 การจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูง
- 5.1.2 การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการคิดแบบหวมกหกโบ
- 5.2 ตัวแปรตาม มี 2 ตัว ได้แก่
 - 5.2.1 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 5.2.2 เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

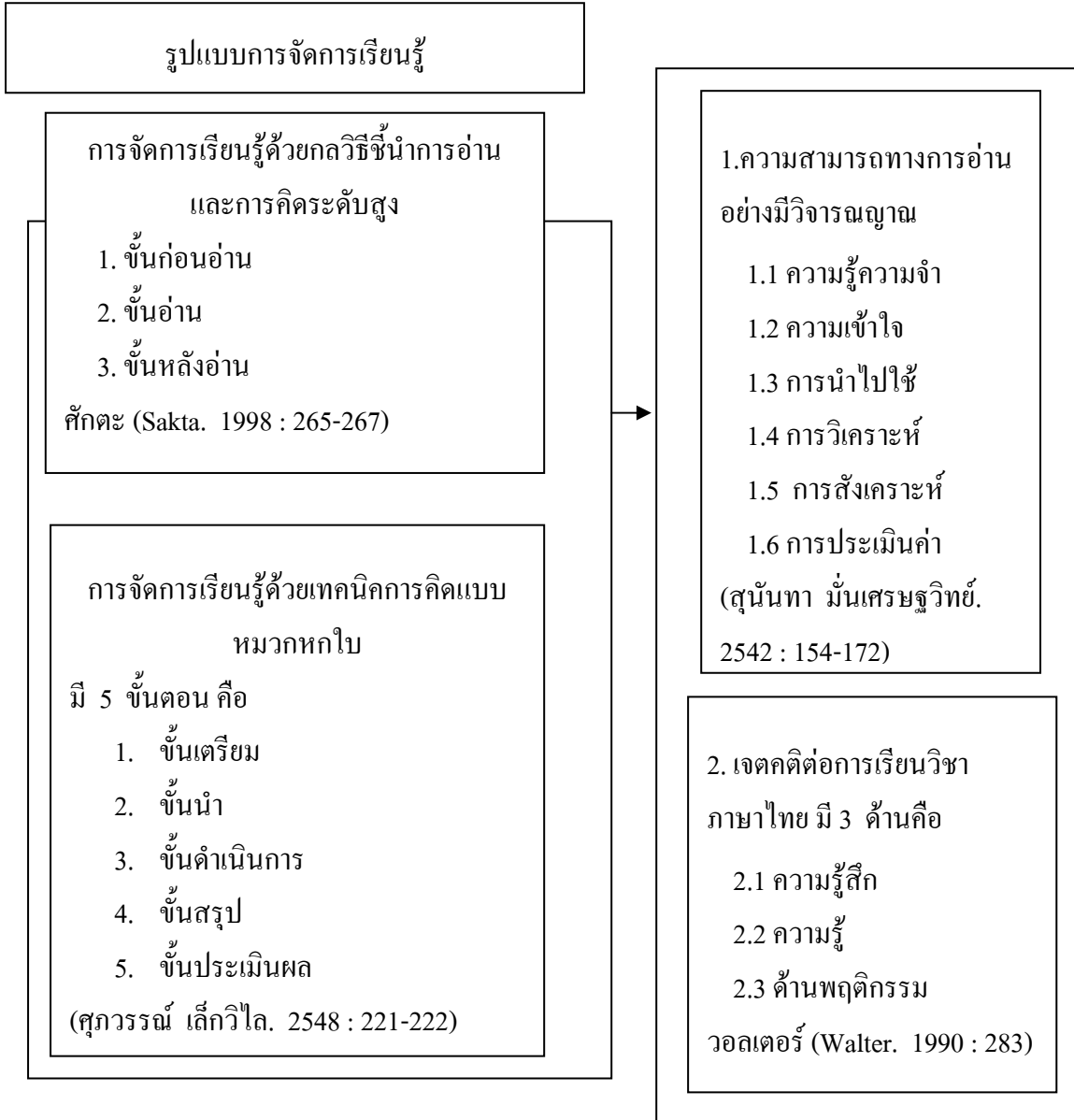
การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมี
วิจารณญาณและเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการ
จัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูง กับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการคิด
แบบหวมกหกโบ ดังแสดงในภาพประกอบ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

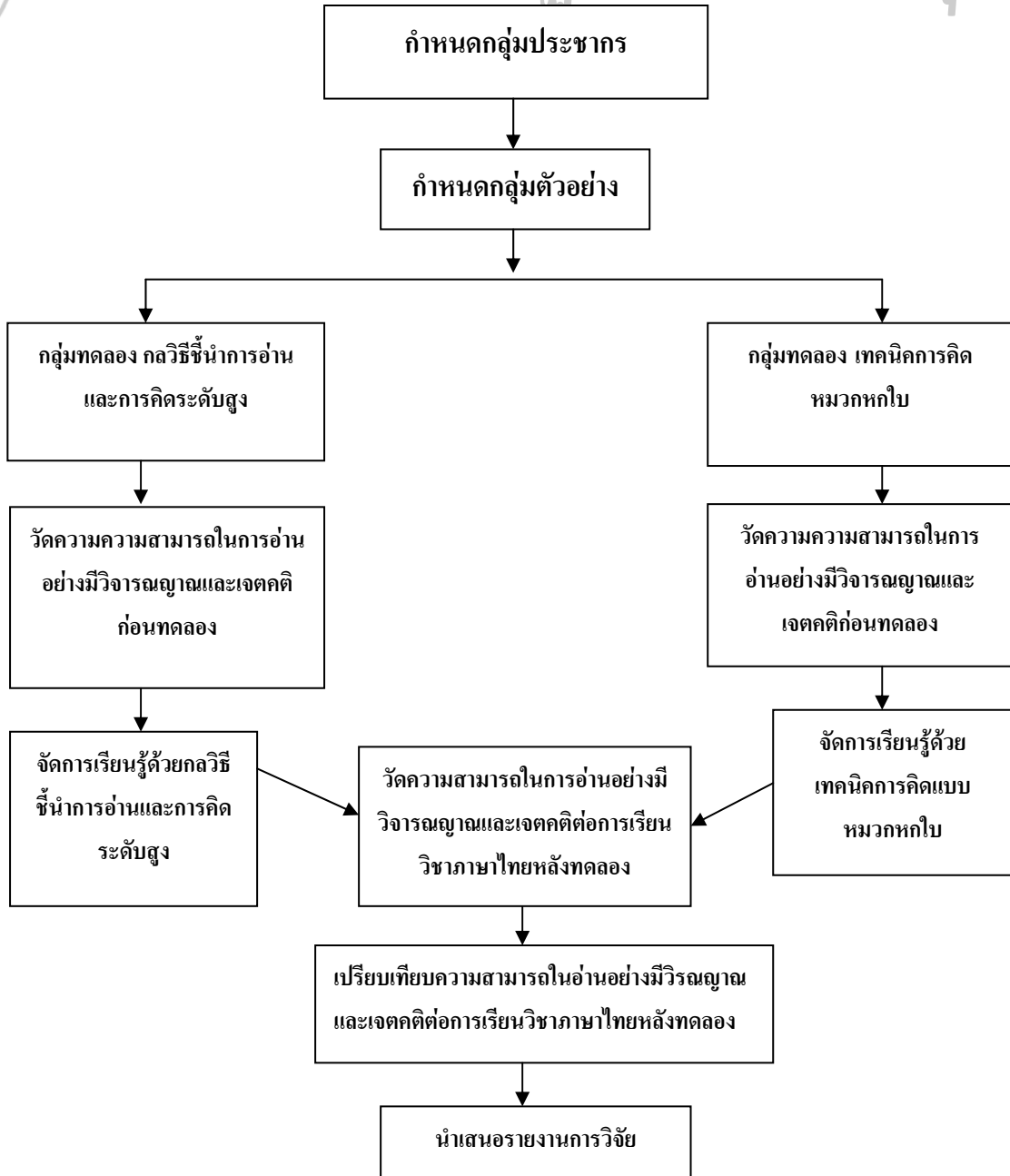

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ สามารถเขียนแสดงขั้นตอนการทดลองการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีชี้นำและการคิดระดับสูงกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการคิดแบบหมวดหกใบ ดังแสดงในภาพประกอบ 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา⁹

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการทดลองการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ระหว่างการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีชี้นำและ การคิดระดับสูง และการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง ความสามารถในการอ่านภาษาไทยที่ต้องใช้สติปัญญาพิจารณาไตร่ตรองสิ่งที่อ่านด้วยความรอบคอบเพื่อจับความคิดสำคัญของผู้เขียน หาเจตนาหรือวัตถุประสงค์ของผู้เขียน มีความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า ในสิ่งที่อ่าน

2. การจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีชี้นำการอ่าน และการคิดระดับสูง หมายถึงกลวิธีสอนอ่านที่มุ่งพัฒนาทักษะการอ่านและการคิด ที่มีครูเป็นผู้ชี้นำและกระตุ้นการคิดให้ผู้เรียนใช้ความรู้และประสบการณ์เดิม แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน รวบรวม วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลจากเรื่อง อภิปรายแสดงความคิดเห็นประเมินข้อมูล และให้ข้อสรุปในสิ่งที่อ่านด้วยตนเอง ซึ่งเป็นแนวคิดของ ศักตะ (Sakta. 1998 : 265-267) โดยประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้น คือ

2.1 ขั้นก่อนอ่าน ครูตั้งประเด็นที่ทำทลายความคิดของนักเรียนโดยเขียนแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่ แล้วนำความคิดมาตั้งเป็นคำถามเพื่อหาคำตอบจากบทอ่าน

2.2 ขั้นอ่าน นักเรียนอ่านเนื้อเรื่อง วิเคราะห์ข้อมูลทั้งข้อมูลสนับสนุน และที่ขัดแย้งกับความคิดเห็นของตน ซึ่งอาจสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความคิดเห็นที่บันทึกไว้ก่อนอ่าน

2.3 ขั้นหลังอ่าน นักเรียนแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มที่เห็นด้วยและกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นที่ครูตั้งไว้ในขั้นก่อนอ่าน ทั้ง 2 กลุ่มอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันมาประกอบการอภิปรายสนับสนุนความคิดเห็นของตน เมื่อจบการอภิปราย นักเรียนแต่ละคนประเมินข้อมูลที่ได้รับและตัดสินใจตอบคำถามที่ตนตั้งไว้ในขั้นก่อนอ่าน

3. การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการคิดแบบหวมกหกไบ หมายถึง วิธีการคิดอย่างเป็นระบบในการพิจารณาสถานการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้สีของหวมกเป็นสัญลักษณ์แทนการคิดหกดด้าน ซึ่งเป็นแนวคิดของศุกรวรรณ์ เล็กวิไล (2548 : 221-222) มีขั้นตอนการสอน 5 ขั้น คือ

3.1 ขั้นเตรียม นักเรียนแบ่งกลุ่ม แต่ละกลุ่มกำหนดหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม คือ หัวหน้ากลุ่ม เลขานุการและผู้รายงาน

3.2 ขั้นนำ ใช้ภาพหรือเพลง ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา เพื่อตั้งเป็นคำถามในการสนทนา

3.3 ขั้นดำเนินการ มีดังนี้ คือ

3.3.1 รวบรวมข้อมูล โดยใช้หวมกสีขาว และบอกความรู้สึกโดยใช้หวมกสีแดง โดยนักเรียนแต่ละคนจะหาข้อมูลได้จากการอ่านเนื้อเรื่องที่กำหนด

3.3.2 กำหนดปัญหา จากเรื่องที่อ่านโดยใช้หวมกสีฟ้า

3.3.3 ขั้นเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา โดยใช้หวมกสีเขียว

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

11

3.3.4 **ขั้นตัดสินใจเลือกทางเลือก** โดยใช้หมวดสี่เหลี่องคิดถึงผลในทางบวก ข้อดี จุดเด่น คุณค่า คิดถึงประโยชน์ที่ได้รับ ใช้หมวดสี่ดาบออกข้อเสีย จุดอ่อน จุดบกพร่อง ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

3.4 **ขั้นสรุป** ตัวแทนของกลุ่มออกมารายงานตามประเด็นที่กำหนดในบทเรียน ครูช่วยสรุปเพิ่มเติม

3.5 **ขั้นประเมินผล** ประเมินจากการตอบคำถาม การรายงาน การตรวจใบงานและการบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

4. **เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย** หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบถามนักเรียนถึงความรู้สึกนึกคิด ความรู้และพฤติกรรมที่จะกระทำต่อการเรียนซึ่งอาจเป็นความรู้สึกที่ชอบหรือไม่ชอบ ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามวัดเจตคติที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีชี้นำการอ่านและการคิดระดับสูง กับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการคิดแบบหมวดหกใบ แตกต่างกัน

2. เจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีชี้นำการอ่านและการคิดระดับสูง กับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการคิดแบบหมวดหกใบ แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยเป็นแนวทางแก่ครูภาษาไทยในการนำกลวิธีชี้นำการอ่านและการคิดระดับสูง และเทคนิคการคิดแบบหมวดหกใบมาใช้ในการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณในสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2. เป็นแนวทางให้กับผู้ที่สนใจนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีชี้นำการอ่านและการคิดระดับสูง และเทคนิคการคิดแบบหมวดหกใบมาใช้ในการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มสาระอื่น ๆ